

Sitä lehteä en unohda koskaan

© Olavi Saarinen

P.A. Manninen

Kyllähän sen käytännössä huomaa, että ns. keräily-sarjakuvalehtien hinnat heittelevät Suomessa vähän miten sattuu, riippuen paikkakunnasta, divarista, vuodenajasta ja maasäteilystä. Yhden julkaisun hinnasta yhtenä päivänä ja yhdellä paikkakunnalla ei voi tehdä päätelmiä esimerkiksi todellisesta kysynnästä ja tarjonnasta.

Mutta siltikin... Menin aika hiljaiseksi, kun löysin vuonna 2001 kirppikseltä Olavi Saarisen (taiteilijanimeltään Ossian Saarman) omakustannelehden Rommikuja. Lehden kannessa oli lappunen, jossa ilmoitettiin: "HARVINAINEN SUOMALAINEN SARJAKUVALEHTI - 10 MK".

Ossian Saarman -lehti ilmestyi 1970-luvun alkupuolella viimeiseksi jääneen Rommikuja lisäksi kaksi nimikettä (Hyvinkää - Riihimäki: Kuoleman talousalue ja Teräsliigan tuho). Silloin kun aikaisemmin olen nähin julkaisuihin törmännyt, ovat niiden hinnat olleet siinä määrin enemmän kuin 10 markkaa, että ostamatta ovat jääneet. Olen keräily kotimaisia klassikoita kerettiläisellä tavalla - vain hinnan ollessa "oikea". Oikea hinta saattaa tietenkin vaihdella tietyissä rajoissa, mutta kymmenen

markkaa (tai nykyään vaikkapa röheästi kaksi euroa) osuu kyllä aina noiden rajojen sisään.

Jos lehden alhainen hinta johtui siitä, että kukaan ei enää oikein muista, kuka Ossian Saarman oli, on syytä olla surullinen. Ei 1970-luvun alussa niin montaa kotimaista omakustannetta ilmestynyt, että yhtäkään olisi varaa unohtaa. Unohtaminen on toki tehty helpoksi. Saarman saa Kaukorannan ja Kemppisen Sarjakuvat-teoksen vuoden 1982 laitoksessa vain yhden luettelonomaisen maininnan. Vuoden 1996 Suomalaisen sarjakuvan ensyklo-

pediassa menee vieläkin huonommin. Ossian Saarman luetellaan vain Jymyssä esiintyneiden kotimaisten taiteilijoiden joukossa, MINUN kirjoituskoneestani lähteneessä pätkässä. Ja Jymyssä Saarman-sarjakuvia julkaistiin vain yhden sivun verran: Wallesmanni J.U. Malaut numerossa 6/1974.

Pitäisikö Rommikuja siten muistaa vai unohtaa? On kyllä myönnettävä, että ensi vilkaisulla lehden kolme realistisella tyyllillä piirrettyä tarinaa vaikuttava: äärimmäisellä hädällä kokoon heitetyitä. Osa kuvista on ilmeisesti kirjassa jäljennetty sekalaisista

© Olavi Saarinen

valokuvista (yhdestä piirroksesta olen tunnistanut Bogartin) ja perspektiivi heittelee hieman höllyttömästi. Kaiken kaikkiaan piirrostyylillä vaikuttaa siltä, että rutinoitunut mainospäättäjä olisi äkkiä ruokautunullaan saanut underground-kohtauksen.

Piirrostyylillä ja varsinkin sen rakentuminen Korkeajännitysmaisten hahmojen ja supersankarimaisen ruutukerronnan varaan on kuitenkin onnistunut ratkaisu juuri näille tarinoille, joista sekä Rommikuja että Kannas Murtuu suoraan kommentoivat sotasarjakuvien kliseitä.

Rommikujassa riihimäkeläinen asemamies kävelee pahamaineiselle Rommikujaalle, jossa joutuu paikallisten kovanaamujen pahoinpitelemäksi. Sairaalasta päästyään päähenkilö pukee vanhan univormunsa päälle ja menee jakamaan Likainen Harry -oikeutta kriminaaleille. Kannas murtuu kertoo puolestaan suoranaisten sotahullusta merkonomi Kannaksesta, joka mystisen salamaniskun seurauksena joutuu seuraamaan isänsä kuolemaa maailmasodassa.

Kertomuksiin sijoitellut tietyt älyttömät yksityiskohdat kenties kertovat, että piirrostyylillä on alunperinkin tarkoitettu ironiseksi kommentiksi. Rommikujaan pääkonna on piirretty tyyppilliseksi sarjakuvagangsteriksi (parrasäntä ja murtunut nenä), mutta hänellä on myös hillitön vaalea ja huolellisesti kammattu hippitukka. Kannas murtuu sarjassa taas merkonomin vaimon läpinäkyvä yöpaita hyppää esiin tahallisenä jamesbondilaisena elementtinä.

Rantamökin tyttö -sarjakuva yhdistää romanttisten lehtien kökköön piirrostekniikkaan melkein yllättävän kauhujuonen. Itse asiassa jotkut piirroksista voisivat olla melkoisen suoraan jostakin romantiikkasarjasta kopioituja. Piirrosten raivokas tyhmyys nousee huippuunsa siinä vaiheessa, kun päähenkilöiden silmät rupeavat katsomaan kiihkeästi kiertoon.

Lehden viimeinen sarjakuva onnistuu parhaiten. Hyypiö iskee antaa kolmessa sivussaan ytimekkää henkilökuvaan hra. apulaisjohtaja

Yo-merkonomi huulehti jätehuollosta omalla tavallaan.

YO-merkonomi Hyypiöstä, joka pompottaa alaisiaan ja heittää kesämökkijätteensä röyhkeästi tien poskeen. Rento humoristinen piirrosjälki sopii hyvin kerrontatöteen seinästä revittyyn huolettomuuteen. Tämä ote tuo mieleen klassisen amerikkalaisen undergroundin, mitä ei monistakaan Jymyyn tai Hauleen piirtäneistä suomalaisista taiteilijasta voi sanoa.

Rommikuja on aivan liian irtonainen tyyliään vihittääkseen useimpia

nykypäivän sarjakuvaharrastajia, jotka tuijottavat enemmän pintaa kuin sisältöä. Mutta muistamisen se on ansainnut, eikä unohtamista. ■

JAN ANVERZEN/ROOPE ERONEN/JYRKI HEIKKINEN/RETA ILMANNEN
MIKKO JYLHÄ/MERJA JÄRVELIN/JUSSI KAANINEN/MARKO KALLIOKOSKI
JARNO LATVA-NIKKOLA/MARKO LATVA-NIKKOLA/MIKA LIETZEN
RAJME LIIMAKKA/HANNERIINA MOITTEINEN/TOMMI MUSTURI/JALANKO NAAS
MIIA OJANEN/CAMILLA PENTTI/JENNI ROPI/VILJA TAKALO
JANINE TERVIMÄKI/HALLE VITTO/MIKKO VÄYRYNEN
GLÖMP 5
GLÖMP - AURINKOJEN AIKA
156-SIVUINEN ALBUMI KOTIINKANNETTUNA HINTAAN 8 EUROA
TÄÄLTÄ: BONG BEING/HYTTILÄNTIE 3/JISSOO KORKEAKOIKI
TÄI: TSOP 545102-951183
JA MIKÄI TÄNNE -> TILUSTORJUIJA.P
HEI TROB YH MITÄ?